

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ

**кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра**

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
за магістерською програмою професійного спрямування
Державні та муніципальні фінанси
на тему: «Податок на доходи фізичних осіб: бюджетна та регулююча роль»

Виконавець

студент фінансово-економічного факультету
Тітомир Анна Андріївна _____

/підпис/

Науковий керівник

кандидат економічних наук, ст. викладач
Коцюрубенко Ганна Миколаївна _____

/підпис/

Одеса – 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність даної роботи полягає в тому, що подальший розвиток України як соціально-орієнтованої правової держави націленої на інтеграцію у європейське співтовариство визначатиметься рівнем розвитку усіх державних інститутів, зокрема й податкової системи.

Отже, податкова система потребує приведення у відповідність з пріоритетами державної політики соціально-економічного розвитку, забезпечення достатнього обсягу сукупних податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів на основі проведення збалансованої бюджетної політики.

З огляду на це, важливим є реформування і подальше вдосконалення механізму оподаткування доходів фізичних осіб, а також пошук шляхів зростання фіскального й регулюючого потенціалу особистого прибуткового оподаткування.

Мета дослідження. На основі узагальнення теоретичних положень стосовно справляння податку на доходи фізичних осіб в Україні розробка конкретних шляхів удосконалення механізму адміністрування податку та напрямів гармонізації податкового перерозподілу доходів фізичних осіб в Україні.

Завдання:

- розглянути історію виникнення податку на доходи фізичних осіб;
- визначити економічну сутність податку на доходи фізичних осіб;
- дослідити становлення та розвиток системи оподаткування фізичних осіб в Україні;
- з'ясувати роль податку на доходи фізичних осіб у формуванні доходів бюджетів України;
- проаналізувати формування доходів бюджету Одеської області за рахунок податку на доходи фізичних осіб з 2013 р. по 2017 р.;
- спрогнозувати надходження податку на доходи фізичних осіб до зведеного бюджету України;
- розглянути сучасний світовий досвід оподаткування доходів фізичних осіб;
- визначити перспективи удосконалення механізму адміністрування податку на доходи фізичних осіб в Україні;
- запропонувати напрями гармонізації податкового перерозподілу доходів фізичних осіб в Україні.

Об'єктом дослідження є процес оподаткування доходів фізичних осіб на території України.

Предметом дослідження виступає теоретико-методичні положення щодо процесу оподаткування доходів фізичних осіб в Україні.

Методи дослідження. Для проведення дослідження та досягнення поставленої мети були використані методи аналізу різних показників, за рахунок яких відбуваються надходження податку на доходи фізичних осіб до бюджетів, визначення факторів впливу та можливих наслідків, статистичних порівнянь за останні 5 років, графічних зображень планових та фактичних показників, порівняння даних з 2013 по 2017 роки, а також аналіз рядів динаміки, прогнозування надходжень даного податку до зведеного бюджету України на наступні два роки.

Інформаційна база дослідження: теоретичні дослідження та практичні розробки вітчизняних та зарубіжних вчених, постанова КМУ «Про Державну фіскальну службу України» 2014 р., щорічні Закони про державний бюджет України, Бюджетний Кодекс України зі змінами та доповненнями, Податковий Кодекс України зі змінами та доповненнями, інструкція «Про оподаткування доходів фізичних осіб від зайняття підприємницької діяльності», звітні дані Департаменту фінансів ОДА, Державної казначейської служби, Головного управління Державної фіскальної служби в Одеській області за 2013-2017 роки, а також власні розробки автора, щодо проблеми, котра досліджується.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (73 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 102 сторінок. Основний зміст викладено на 93 сторінках. Робота містить 12 таблиць, 25 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: Оподаткування доходів фізичних осіб в контексті активізації їх участі як інвесторів корпоративного сектору економіки // Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами, Київ, 2018 р.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні засади оподаткування доходу фізичних осіб» розглянуто історичні аспекти виникнення податку на доходи фізичних осіб, економічна сутність податку на доходи фізичних осіб та становлення та розвиток системи оподаткування фізичних осіб в Україні.

У другому розділі «Аналіз оподаткування доходів фізичних осіб та його місце у формуванні доходів бюджету України» проаналізовано роль податку на доходи фізичних осіб у формуванні доходів бюджетів України, аналіз формування доходів бюджету Одеської області за рахунок податку на доходи фізичних осіб, розроблено прогноз надходжень податку на доходи фізичних осіб до зведеного бюджету України на два роки.

У третьому розділі «Шляхи вдосконалення оподаткування доходів фізичних осіб» розглянуто сучасний світовий досвід оподаткування доходів фізичних осіб та запропоновано перспективи удосконалення механізму адміністрування податку на доходи фізичних осіб в Україні, напрями гармонізації податкового перерозподілу доходів фізичних осіб в Україні.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Під час дослідження визначено наступні переваги податку на доходи фізичних осіб:

- дозволяє обкладати платника відповідно до його платоспроможності;
- більшою мірою відповідає ідеалу соціальної справедливості внаслідок запровадження неоподаткованого мінімуму і прогресивної шкали оподаткування, що застосовується в багатьох країнах;

- дозволяє обкладати доходи, що отримуються з різних джерел;
- є однією з найбільш досконалих форм оподаткування, оскільки охоплює чистий дохід суспільства - те основне джерело, з якого повинні сплачуватися податки;

- забезпечує взаємозв'язок між податками і суспільними благами, що отримує індивід від держави, попит на які, як і сума податкових платежів, залежить від величини індивідуального доходу.

2. ПДФО в зведеному бюджеті України поступається більш вагомим податкам дохідної частини зведеного бюджету України таким як, податок на додану вартість, мито та акцизний податок. Але все ж таки займає 16,8% питомої ваги в доходах зведеного бюджету в 2017 р.

3. Податок на доходи фізичних осіб відіграє значну роль в дохідній частині місцевих бюджетів. В роботі проаналізовано місцевий бюджет Одеської області протягом останніх років. Основними факторами, збільшення надходжень податку на доходи фізичних осіб місцевих бюджетів Одеської області в 2015-2017 рр. стали:

- поступовий ріст середньомісячної заробітної плати в Одеській області протягом даного періоду часу (31.12.2015 р. – 3 893,0 грн., на 31.12.2016 р. – 4809,0 грн., на 31.12.2017 р. – 6383,0 грн.);

- зміна законодавства, яка вплинула на збільшення обсягу платежів (розширення бази оподатковування по податку на доходи фізичних осіб).

4. Проаналізувавши світовий досвід оподаткування доходів фізичних осіб, було виділено три основних типи систем оподаткування доходів фізичних осіб, які працюють в даний час в різних країнах світу. Більшість високорозвинених країн, котрі було розглянуто в оподаткуванні доходів фізичних осіб використовують прогресивну шкалу ставок податку. А для України треба брати до уваги те, що необхідно враховувати диференціацію доходів населення у країні, а також традиції та її історичний розвиток, специфіку регіону, тощо.

5. Основними перспективами удосконалення механізму адміністрування податку на доходи фізичних осіб в Україні на даний час є:

- інформаційно-комунікативні технології. Ті програми, які на сьогодні застосовуються в органах фіскальної служби для контролю за оподаткуванням громадян, не дають змоги виявляти неофіційно виплачені зарплати та інші види доходів, що не були оподатковані під час їх отримання. Потрібно створити нову базу даних, в якій будуть міститися дані Державного реєстру з інформацією про здійснені операції по поточних рахунках в банках, нотаріально завірені угоди про купівлю-продаж, дані з реєстру нерухомості та інша інформація про отримані та використані доходи громадян, для виявлення прихованого доходу та порушення законодавства. Основною метою такого фіскального моніторингу є виявлення випадків, коли інформація в податковій декларації не відповідає інформації, яка відображається в електронному кабінеті платників;

- запровадження загального декларування, яке потребує змін в організації цього процесу та самої форми декларації. Чинна форма Декларації складається із семи розділів та двох додатків та є надто складною для населення, котре не має економічної освіти. Загальне декларування також запобігатиме випадкам реєстрації

майна на осіб, які насправді його не придбали, адже у цьому випадку необхідно буде підтверджувати джерело доходів і сплату податку.

6. В роботі виділено два основних напрями гармонізації податкового перерозподілу доходів фізичних осіб в Україні, котрі потрібно впроваджувати саме зараз, це:

- застосування спеціальних заходів у роботі з великими платниками податків (ВПП). Держава може мати значну користь від цього, оскільки відносно незначна кількість платників податків забезпечує великий відсоток від загального обсягу доходів. Крім того, досвід обслуговування категорії великих платників у світі приніс позитивні результати: це й поліпшення знань про великих платників податків, про їхню діяльність, і підвищення якості податкової звітності; перевірки стали більш ефективними й спрямованими на певні сектори економіки;

- соціальна справедливість, оскільки за допомогою прогресивних ставок і пільг в оподаткуванні можна зменшити податковий тягар для малозабезпечених верств населення і посилити для осіб з високими доходами. Проте з фіскальної позиції він є нестабільним джерелом формування доходів бюджету, оскільки циклічні коливання економіки істотно впливають на базу оподаткування податком на доходи фізичних осіб.

АНОТАЦІЯ

Тітомир А.А.

«Податок на доходи фізичних осіб: бюджетна та регулююча роль»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою професійного
спрямування «Державні та муніципальні фінанси».

Одеський національний економічний університет.

Одеса, 2018.

Випускна робота складається з 3-х розділів. Об'єктом дослідження є процес оподаткування доходів фізичних осіб на території України.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти оподаткування доходу фізичних осіб, а саме історія виникнення податку на доходи фізичних осіб, економічна сутність, становлення та розвиток системи оподаткування фізичних осіб в Україні.

Проаналізовано роль податку на доходи фізичних осіб у формуванні доходів бюджетів України, аналіз формування доходів бюджету Одеської області за рахунок податку на доходи фізичних осіб, розроблено прогноз надходжень податку на доходи фізичних осіб до зведеного бюджету України на 2 роки.

Запропоновано пропозиції щодо удосконалення механізму адміністрування податку на доходи фізичних осіб в Україні та напрями гармонізації податкового перерозподілу доходів фізичних осіб в Україні.

Обсяг роботи складає 95 сторінок, 73 бібліографічних найменування. В даній роботі зустрічаються 12 таблиць та 25 рисунків.

Ключові слова: прибуткове оподаткування, податок на доходи фізичних осіб, ставки податку, зведений бюджет, місцевий бюджет, податкові надходження.

ANNOTATION

Titomyr A. A.

"Personal Income Tax: Budgetary and Regulatory Role"

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty «Finance, Banking and Insurance» under the master's program «State and municipal finances».

Odessa National Economics University.

Odessa, 2018.

The final work consists of 3 sections. The object of the study is the process of taxation of individuals' incomes on the territory of Ukraine.

The paper deals with the theoretical aspects of the taxation of individuals' income, namely the history of the occurrence of personal income tax, the economic essence, the formation and development of the taxation system for individuals in Ukraine.

The role of the tax on income of individuals in the formation of revenues of the budgets of Ukraine, analysis of the formation of budget revenues of the Odessa region at the expense of the tax on individuals' income, is analyzed, the forecast of incomes of personal income tax to the consolidated budget of Ukraine is developed for 2 years.

Proposals are offered on improvement of the mechanism of administration of the personal income tax in Ukraine and directions of harmonization of the tax redistribution of individuals' incomes in Ukraine.

The volume of work is 95 pages, 73 bibliographic titles. In this paper, there are 12 tables and 25 figures.

Keywords: profitable taxation, personal income tax, tax rates, consolidated budget, local budget, tax revenues.